

פחד דוד

עלון שבועי בעניני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורינו ורכינו הנה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 586

משכיל לדוד

פרשת וירא

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

ההשקעה בחינוך משתלמת

בסוף פרשה זו אנו רואים למעשה את גדלותו של אברהם אבינו ע"ה, ובכמה מסירות נפש הלך לעקוד את בנו והשכיח מליבו את אהבתו לבנו ממשך דרכו. אברהם השכיח מליבו את כל מאת השנים שבהם ציפה ויחל לפרי בטן שימשיך לפרסם את שם ה' בעולם, סילק מליבו את כל האהבה והקשר שהיה לו עם בנו ומאותו רגע בו ציווהו הקב"ה לשחוט את יצחק, הרי שמרגע זה ואילך יצחק שייך כל כולו להקב"ה וכאילו אינו בנו שלו. ומסיבה זו אברהם קראו 'נער' - 'ואני והנער נלכה עד כה'.

כעין זה מצאנו הלכה שמובאת ברמ"א (או"ח סימן צ"ח סעיף א') וזה לשונו: ואסור לאדם לנשק בנוי הקטנים בבית הכנסת כדי לקבוע בליבו שאין אהבה כאהבת המקום. משום כן, כשהלך אברהם לקיים פקודת ה' כבש את אהבתו הגדולה לבנו והרי הוא נער בעלמא, כדי לקבוע בליבו שאין אהבה כאהבת המקום ברוך הוא. ואמנם התורה מעידה עליו שהוא כבש את רחמיו מעל יצחק בנו.

אברהם לא שת ליבו לשיחת הבריות שירננו אחריו שעשה כמנהג עובדי האלילים שמעבירים את בנם למולך, ולא פנה אל טענת היצר טענה המתקבלת על כל הגיון; אתמול אמרת לי 'כי ביצחק יקרא לך זרע' (בראשית כ"א י"ב) ועכשיו "אתה אומר לי קח נא את בנך והעלהו שם לעולה" (בראשית כ"ב ב').

כלומר, אברהם לא פנה לכל המחשבות הללו, והשכים ונזדרז למצוה. חבש את המורו בעצמו, ולא על ידי משרתיו, לגודל אהבתו. עבר בדרכו במים שהגיעו עד צווארו והלך ברצון ובשמחה לקיים רצון ה'.

משום כך, אף שבסופו של דבר לא נשחט יצחק, נחשב הדבר כאילו נשחט ומוזכרים אנו בראש השנה זכות זו של עקידת יצחק, כאמרום ז"ל (ראש השנה טז.) "אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל, אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק". וכן אומרים אנו בתפילת המוספין: "ועקידת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור". מסירות נפש זו של אברהם, מראה לנו את גודל אהבת ה' שהיתה לאברהם אבינו ע"ה, שכבשה תחתיה את כל האהבה והרצון שהיו בליבו של אברהם עד שלא נותרה בליבו אהבה כלל להבלי העולם הזה, כפי שהעיד על עצמו (בראשית י"ח כ"ז) "ואנכי עפר ואפר". וזה שכתוב (שם, כ"ב ד') "וירא את המקום מרחוק". שאף על פי שהיתה המצווה רחוקה ממנו,

לרוב הקשיים והנסיונות על מנת לקיימה, הרי היא כקרובה אצלו לגודל אהבתו אותה. את האהבה הזאת הוריש אברהם ליצחק בנו. ואכן הכתוב מעיד על השקעתו של אברהם אבינו בחינוך ביתו (שם, י"ח י"ט) "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה'".

בדומה לכך מסופר על מרן החתם סופר זצ"ל, שפעם היה חולה ולא יכל ללמוד עם תלמידיו את שיעורו הקבוע עימם. אז הציע שיבקשו מבנו הגאון רבי שמואל בנימין, שלימים נתפרסם בשם ספרו "כתב סופר" שימלא את מקומו, והוא יאמר את השיעור לתלמידיו.

בעת ההיא טרם נתפרסם שמו של רבי שמואל בנימין כגאון, והיה הדבר לפלא בעיני התלמידים; הכיכוד יוכל רבי שמואל בנימין למלא את מקום אביו הגאון. ואולם, כאשר בקשו זאת מן הבן בפקודת האבא הסכים מיד והשמיע שיעור שהקיף את כל חלקי התורה, שיעור שהפליא את גדולי התלמידים.

הגיעו התלמידים אל החתם סופר ושאלו אותו, מנין ידע שבנו מסוגל למסור שיעור כזה, הרי לא הכירו בו זאת מעולם, השיב להם החתם סופר: וכי קלה היא בעיניכם הדמעות והתפילות שהתפללתי לה' שבני זה יגדל לתלמיד חכם וגדול בתורה. וכאשר השקעת בו כל כך הרבה, הייתי בטוח שהשקעתי עשתה פרי.

הוא מה שאמרנו לעיל. אברהם אבינו השקיע בבנו כל כך הרבה אהבת ה' ויראת ה' אמיתית וטהורה עד שכשהגיע נסיון עקידת יצחק לא הווקק לשאול אותו אם מסכים הוא להיעקד, אלא היה זה כדבר המובן מאליו שילך בשמחה להיעקד וכפי שהיה בסוף; וילכו שניהם יחדיו, ביחד בשמחה לעשות את ציווי ה'.

הרי לנו שכאשר האבא משקיע את כוחותיו לחינוך ילדיו ומשקיע בהם אהבת ה' ויראת ה', אזי השקעתו עושה פירות ובניו אוהבים את ה' בכל ליבם ומאודם. ברם, כאשר האבא קם בבוקר להתפלל ואינו מרגיש שמחה בהליכתו לבית הכנסת והולך מתוך כפייה, וחוסר ברירה, וכאשר מעיר הוא את בניו לתפילה הוא מראה להם פנים זועפות ואינו מראה להם את השמחה בקיום המצוות, אזי מסתמא גם הבן יקיים את המצוות בצורה יבשה של בדיעבד ולא יקיים את המצוות באהבה ובשמחה. והכל משום שלא השקיע בו אביו אהבת ה' אמיתית, אהבה המביאה לשמחה בקיום המצווה עד כדי נכונות למסור את נפשו עליה.

»» המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il ««

פרשת וירא ט"ו חשוון תשע"ב

באר שבע	תל אביב	ירושלים	הדלקת נרות
16:25	16:22	16:07	
17:22	17:21	17:19	מוצאי שבת
17:56	17:56	17:58	רבינו תם

הילולא דצדיקיא

- טו - כ"ק המלוב"ן רבי חיים פינטו (הקטן) זיע"א
- טז - רבי אלעזר מנחם מן שך, ראש ישיבת פוניב'ז
- יז - רבי אלתר בידרמן, האדמו"ר מלעלוב
- יז - רבי בנימין זאב חשין
- יח - רבי רפאל ברוך טולידאנו, מח"ס קיצור שלחן ערוך
- יט - רבי יצחק חי טייב, מח"ס חלב חיטים
- כ - רבי מרדכי שרעבי, זקן המקובלים בירושלים

לבקש רשות מהבוס

על מה התפלל הרב באותו היום, כל כך הרבה זמן? איש לא ידע. לימים סח הצדיק הירושלמי רבי אריה לוי זצ"ל, כי באותו יום הכריע בית דינו של הרב בענייניו של גט מסובך ועמד לפני סיום התהליך. לפני סיום כתיבת הגט, הבחין הרב כי אחד מעדי הגט כתב מכתב פרטי על נייר מכתבים של "בנק אנגלו-פלשתינה". הרב חשש שהנייר שווה-פרוטה, ואז האיש הוא בגדר גנב הפסול לעדות.

הרב קוק, כך סיפר רבי אריה לוי זצ"ל, לא רצה לבייש ולהלבין את פניו של המיועד להיות עד, הורה להפסיק את הדיון ולהתפלל מנחה, והאריך בתפילתו עד השקיעה, ומופני שלא כותבים גטין בלילה, לא תהיה ברירה אלא לדחות את הדיון הסופי למחר, אז יהיה אפשר להביא עדים אחרים.

כולם עושים ככה...

בוקר אחד הגיע למשרדי הרבנות, יהודי מסויים וביקש לשאול את הרב שאלה הלכתית. הרב קוק ראה שהשעון מראה על השעה עשר בבוקר. הוא פנה לשואל ושאל אותו במה הוא עוסק? "אני פקיד בעיריית ירושלים", השיב. "האם האחראים עליך הרשו לך לצאת ממקום העבודה בשעה זו?" שאל אותו הרב. ואכן הלה הודה שהוא לא נטל רשות, והוסיף שכמעט כולם נוהגים כך ומסדרים את ענייניהם הפרטיים בשעות העבודה.

הרב קוק סירב לענות לו על שאלתו, ואמר לאותו אדם שכיוון שהוא מקבל כסף גם על זמן זה, יש כאן חשש גזל, ו"איך אסייע בידי עוברי עברה?"

רב הוא עבד לרבים

הגאון רבי משה לייב שחור זצ"ל, סיפר שבזמן הראשון לעליית הרב ירושלימה, נוכחו קרובים וידידים כי מרבים העם לבוא ולהטרידו בבקשות שונות, הואיל ונתגלה לרבים כי ידו פשוטה לעזור לכל אחד, והדבר נמשך בכל שעות היום. הגיעו קרוביו לכלל מסקנה שראוי לקבוע בדלת הכניסה פירוט שעות קבלה, ומיד עמדו ותלו הודעה כתובה והדביקוה על הדלת. אולם כעבור יום נעלמה ההודעה. חזרו ותלו בשנית ושוב נעלמה המודעה.

התחילו המקורבים לחקור בדבר, יד מי היא עושה זאת. והנה נתגלה שהרב עצמו הוא שסילק את ההודעה. כששאלוהו מדוע הוא מתנגד להסדר שעשוי לעזור לו ולהקל עליו, השיב הרב ואמר: "רב, איננו אדון לעצמו, רב הוא עבד לרבים ועבד חייב לעמוד לרשות בעליו בכל עת שהוא זקוק לו ובכל שעה שהוא נחוץ לו".

כהמשך לנושא שפורסם כאן בפרשת נח, בשבח עם ישראל ומידותיהם הטובות לגמול חסדים בגופם ובממונם. נמשוך גם השבוע בעט הקולמוס, ונלמד מעט עד כמה הקפידו חכמי ישראל מכל סרך של חמדת הממון והתרחקו מכל סרך של איסור גזל ושימוש בממון שאינו שלהם.

בעת שכהן הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל, כרבה של העיר יפו והמושבות, הגיעו לפניו זוג שביקשו להיפרד זה מזה. בתחילה מסר הרב את העניין לטיפול הדיינים האחרים שבבית הדין. הדיינים לא מיהרו לטפל בסידור הגט, מכיוון שחשבו לנסות ולהשכין שלום בית, אך כשראו הדיינים שאין תועלת בשהיות, החלו לטפל בהכנת הגט.

לקראת החלטת בית הדין בענין, נכנסו הדיינים לחדרו של הרב קוק, אך הוא אמר להם להמתין עוד כמה ימים. הדיינים לא הבינו מדוע יש להמתין עוד, בפרט לאחר שהזוג סבל כל כך הרבה.

והנה לאחר כמה ימים הגיע לבית הדין אדם נוסף המעורב בענין, והתברר שהוא הבעל האמיתי של האשה, ואילו בן הזוג שביקש לתת גט אינו הבעל, ואף העדים שהעידו על כך הם עדי שקר. הכל ראו בכך "מופת" של הרב.

לימים גילה הרב שמואל קוק זצ"ל, אחיו של הרב, את הסיבה האמיתית לדחיית מתן הגט: אחד מהעדים היה פקיד במשרד ממשלתי, ומצוי שהפקידים לוקחים לפעמים מהמשרד לשימושם הפרטי דברים כמו נייר, כלי כתיבה וכדומה, מבלי לבקש את רשות הממונים. מסיבה זו חשש הרב לגזל שפוסל את העד לעדות. הרב ביקש אפוא לחקור ולבדוק אם אמנם יש לפסול את עדותו של הפקיד, ובין כך בא הבעל האמיתי.

במקרה אחר של סידור גט ביפו, כך סיפר הרב משה מאיר ישר, לא באו שני העדים. פקיד בית הדין הציעו את עצמם כעדים, אך הוא סירב באומרו שקורה לפעמים שעובדי ציבור משתמשים לשימוש פרטי בדברים שהם רכוש מקום עבודתם כמו כלי כתיבה, נייר או מהדק, ויש בזה חשש לגזל שפוסל לעדות.

ועוד מעשה מופלא בענין זה: בהיותו בירושלים, באחת מתפילות המנחה ("מנחה גדולה" שבשעת הצהריים) האריך הרב קוק בתפילת העמידה ותוך כדי תפילתו, סימן לחזן להתחיל בחזרת הש"ץ ולא להמתין לו, כנהוג, עד שיסיים את תפילתו.

החזן אכן עשה את שהתבקש, אך גם לאחר שהתפילה הסתיימה, הבחינו הכל כי הרב עדין עומד בתפילתו. רק לאחר כשש שעות, סיים הרב את התפילה ופסע את השלש פסיעות של עושה שלום במרומיו.

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

יש הזדמנות

בפנקסו שעזר לו ה' בזה, וישמח בחלקו, ויתן הודאה לה' על העבר ויבקש להבא. ויהיה לנגד עיניו תמיד מאמר חכמינו זכרונם לברכה, שאמר הקדוש ברוך הוא: "בני, אם תרצו להנצל מן הגיהנם - שמרו עצמכם מלשון הרע", ושלא לחפש קולות בענין לשון הרע ולעשות כל ההשתדלות וההתחכמות שלא להילכד בפח היצר בזה. ("זכור למרים")

מובא בספרים הקדושים שארבעה זמנים יש לתשובה: (א) בכל יום קודם השינה, וזו היא המעולה שבכולם, שלא נרשם עדין למעלה כלל; (ב) בערב שבת קדש; (ג) בערב ראש חדש; (ד) בערב יום הכפורים. וצריך שיתבונן בנפשו אם התנהג בדברו כדן. ואם בחן נפשו שלא נכשל בלשונו, מהנכון שירשם

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

**"הוא יושב פתח האהל
כחום היום".** (בראשית
י"ח א').

אברהם אבינו המתין
לאורחים, אפילו שהיה זה
ביום השלישי למילתו והיה חולה
מאד. עד כדי כך שאף הקב"ה בכבודו

ובעצמו הגיע לבקר אותו, כמו שאמר רש"י
על הפסוק וירא אליו ה', ומובא בחז"ל (בבא מציעא פו:)
שבא הקב"ה לשאול באברהם, ואם כן וודאי שמחלתו היתה חזקה מאד.

והדבר תמוה, כיצד יתכן שאדם כבזה מצב מצליח לעמוד על רגליו ועוד רץ לקבל את האורחים, ולא זו בלבד אלא מזרז בעצמו את ההכנות, ורץ אל הבקר, ועוד עומד

מצוות הכנסת אורחים; רפואה לאברהם אבינו

עליהם ומשרתם בזמן האכילה כמו שכתוב והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו. אלא שדווקא הרצון שהיה לאברהם לקיים את מצוות הכנסת אורחים זה מה שריפא אותו. שהרי תמיד אברהם אבינו רצה לפרסם כמה שיותר את מלכות הבורא בכל העולם, ועל ידי זה להכניס כמה שיותר אנשים תחת כנפי השכינה, שיהנו מהשראת השכינה שיש בסביבתו. וכאשר זכה לעשות כן עתה עם האורחים, הרי ששמחה גדולה היתה לו עד שלא זכר ממכאוביו כלל וכלל.

וכמו להבדיל, אדם הצריך לעבור ניתוח או טיפול מכאיב, עושים לו זריקת הרדמה כדי שלא יכאב לו הטיפול. כך גם אברהם אבינו ע"ה כדי לשכוח מהכאבים היה צריך להנות בני אדם מזיו השכינה, על ידי הכנסת אורחים, ובלי מצוה זו הוא היה מרגיש צער גדול יותר.

ולפי זה יש לפרש שהמלאך שנשלח לרפאותו, זה היה אכן על ידי מצוות הכנסת אורחים, דהרי זה מה שריפא את הכאבים של אברהם אבינו ע"ה.

מן המעיין

אברהם מפיו של מלאך הא-
להים, ולא מפי הקב"ה בעצמו,
כפי שנצטווה על העקידה
קודם לכן?

מוסר השכל גדול, דורש על כך
בספר "הזהרו בכבוד חבריכם",
בשם של חכמי ישראל:

"רמז יש בדבר ללמדנו: כי לפגוע
בכבוד הזולת, או לצער ולחזיקו -

אין לשמוע בקול איש - ואפילו יהא זה מלאך
מהשמים, או הרב הדומה למלאך ה' - כי אם בקול ה' יתברך

בכבודו ובעצמו.

ואילו שלא לעשות רעה לאדם - אף שעל כך נצטוו מפי הגבורה - מספיק
להימנע גם על פי צווי מלאך גרידא..."

חיים בפרשה

ממשנתו של רבינו חיים בן עטר זיע"א בעל אור החיים הקדוש

"ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו". (יט. ג)

פירוש, כי הוא עשה משתה לכבודם אבל הם לא אכלו אלא מהמצות, כי לוט
לא קיים התורה כאברהם. לזה לא רצו לאכול מזבחי משתהו - כמו שאכלו
מבן הבקר אשר עשה אברהם זולת מהמצות, ויודעים היו המלאכים שהוציא
תרומותיו ומעשרותיו.

או להיות שעדיין לא היו כהנים בעולם, נעשו הם כהנים ואכלו תרומה אבל לא
טבל.

ולפי דברי רבותינו ז"ל (ב"ר נ. יב) יום ט"ז בניסן היה, והאכילם מצות. ולהיות
שצריכין שמירה, הוצרך לאפותם בידו לשומרם, והוא אומר "ומצות אפה".

וזהו שכתוב: "ויהיו המתים במגפה". "אשר מתו" לא כתוב, אלא "המתים".
מתים שמתחילה היו, ובגלל שנשמרו ישראל וכל הזרע הקדוש, נמנו כולם כי
לא חסר אפילו אחד מהם, ועל זה כתוב: "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי",
ומכאן שאחרים כלו, וכן "השיב את חמתי מעל בני ישראל", אבל מעל אחרים,
שהיו ערב רב, לא השיב, ועל זה כתב הפסוק ואמר: "מעל בני ישראל".

"ויקה חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה". (יח. ח)

החתם סופר כותב בתשובה לתלמידו רבי אהרן פולק:

כשהייתי ילד אמרתי ענין בפני מורי הגאון רבי נתן אדלר כ"ץ וישרו הדברים
בעיניו. חז"ל אמרו שקיים אברהם אבינו כל התורה עד שלא ניתנה, אפילו
עירובי תבשילין. ובעלי התוספות פירשום בפרשת וירא שנוהר מלערב
תבשילי חלב עם תבשילי בשר, שהרי כתוב "חמאה וחלב" ואחר כך "בן הבקר".
והוספתי נופך להגדיל מעלת אברהם, שהרי בן-נח מוזהר על אבר מן החי ועד
שלא ניתנה תורה והותר לשתות חלב חיה, היו אסורים בחלב, אבל אברהם
אבינו ממה שהאכיל האורחים חלב משמע שכל כך נתעצם כבר אז בשמירת
התורה עד שיצא מכלל בן-נח אפילו להקל. ולא הוא לבדו אלא כל האורחים
בצל-קורתו, ומותר בחלב כישראל.

שמא תאמר: חלב שחוטת נתן לפניהם, שאין בו איסור אבר מן החי? אלמלי
כן לא היה צריך להיזהר מעירוב תבשילי בשר בחלב, דבחלב שחוטת אינו
אסור מדאורייתא, וגם לא להיזהר מלאוכלו חלב אחרי בשר (כמבואר
בפוסקים), אלא בודאי השקם חלב חיה, ולא הותר רק לו שיצא מכלל בן-
נח ונחשב כישראל..

"ואנכי עפר ואפר". (יח. כז)

דרש רבי מאיר-יחיאל הלוי מאוסטרובצה:

בשכר שאמר אברהם "ואנכי עפר ואפר", לפיכך זכה שבמלחמתו עם ארבעת
המלכים הפך כל גרגיר חול שזרק לסייף וכל גבעול קש לחץ-מוות, כמסופר
במדרשי חז"ל.

מה הוא החשיב את גופו לעפר, אף הקב"ה מדד לו כמדתו והחשיב את העפר
כגופו. מה גופו נמסכין בו כוחות טמירים, להילחם על נפשו בגבורה, אף עפרו
מסוגל לכך. לגבי אברהם, עפר וגוף - היינו הך.

כי במדה שאדם מודד, בה מודדין לו...

**"ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים ויאמר אברהם ויאמר
הנני".** (כב. יא)

וסמוך ליה: "ויאמר אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה".

תמוה הדבר: מפני מה כשנצטווה אברהם להעלות לעולה את בנו יחידו, נצטווה
על כך מפי הגבורה, ואילו את הציווי שלא לשלוח את המאכלת ולשחטו, קיבל

ארזי הלבנון

לדמותם של חכמי ישראל

כ"ק מרן רבי חיים פינטו "הקטן" זיע"א

השבוע חל יום ההילולא של אחד מענקי הרוח, נצר לשושלת המפוארת שחיו ופעלו במרוקו, ה"ה הצדיק המלומד בניסים רבי חיים פינטו "הקטן", אשר זכה וזיכה את הרבים ברוחניות ובגשמיות גם יחד, כאשר השיב את לבם של ישראל לאבינו שבשמים בחיי חיותו בעולם הזה ואף לאחר מותו.

"הנביא"

בסוף ימיו איבד רבי חיים זיע"א את מאור עיניו ל"ע ונעשה "סגי נהור". ועם כל זאת, היתה לו גם אז הבחנה דקה וראיה שמעבר לחושים הטבעיים, כך שהוא היה מרגיש ויודע מה מתרחש סביבו. מי עומד לידו ומי מתקרב לעברו.

גם אותם אלו שהגיעו אליו לקבלת עצה או ברכה, הופתעו לקבל ממנו פרטים מדוייקים על מצבם הבריאותי או הכלכלי. אין פלא איפוא, כי בימים בהם היה "סגי נהור" כינו אותו גדולי הדור בתואר "הנביא".

ימים ספורים קודם הסתלקותו, בשעת בוקר מוקדמת, ניעורו בני הבית לקול חבטה חזקה. הם מיהרו לקום ומצאו את אביהם הצדיק, רבי חיים זיע"א שהיה עטוף בטלית ותפילין, בעומדו באמצע תפילת שחרית, התמוטט והוא שוכב על הארץ. בני הבית מיהרו להרימו מהארץ ולהשכיבו על מיטתו. ואז, קרא לבניו ואמר להם "הנה הגיעה העת, ויש לברך את הבנים".

וכך הוא החל לברך את בניו שעמדו לצידו וכן את בנו רבי משה אהרן זצ"ל, על אף שזה היה בביתו במוגאדור, רחוק מקזבלנקה. וכשהגיע לברך את בנו רבי רפאל זצ"ל, בכה ואמר: "אני בוכה על אופן הסתלקותו, שהוא ילך קרבן עבור כלל ישראל". ובין דבריו הזכיר כמה דברים מדהימים ונוראים ואין כאן מקומם.

ואמנם, בשנת תש"כ, כשרבי רפאל ישן את שנתו בלילה, נכנס לביתו בפתאומיות רשע אכזרי וחבט בו בברזל, ורצח אותו ביסורים קשים. הי"ד.

בסערה השמימה

כך שכב הצדיק רבי חיים זיע"א שלושה ימים במיטתו, עד שיצאה נשמתו ועלתה בסערה השמימה, ביום ט"ו לחודש מר חשון שנת תרח"צ לפ"ק. וימי חייו ע"ג שנים.

כשהגיעה השמועה הרעה על הסתלקותו של רבי חיים פינטו זיע"א, הקטן, נסגרו כל הישיבות ומוסדות התורה, וכל התלמידים יצאו עם רבותיהם להשתתף באשכבתיה דרבי. גם בעיר קזבלנקה, מבלי שאיש יורה זאת, לאור העובדה שרבי חיים היה נערץ על הכל, יהודים ושאינם יהודים, נסגרו כל העסקים והחנויות של היהודים והנכרים כאחד וכולם באו להשתתף בהלוויה, כמו"כ בכל בתי הכנסת הסירו את הפרוכות מעל ארון הקודש, והיתה העיר שרויה באבל כמו ביום תשעה באב, כי בא השמש בצהריים.

קהל אדיר ליוה את הצדיק רבי חיים זיע"א למנוחות מביטו ועד לבית העלמין הישן בעיר קזבלנקה, ושם מנוחתו כבוד עד בוא משיח צדקנו במהרה, אכ"ר. בשעת ההלוויה, כך מסופר, ירדו גשמים עזים וברקים האירו את השמים, שהיו בוכים על הסתלקותו. וכשהספידו הגאון רבי שמעון אבוקסיס זצ"ל, ביקש שייפסק הגשם, כדי שיוכלו להביאו בנחת לקבורה, ואכן בקשתו של הצדיק התקיימה והגשם פסק באופן מפתיע. גם גדולי הדור נוספים הספידוהו בעת ההלוויה.

לאמיתו של דבר, בניו של רבי חיים ביקשו להביאו לקבורה בעיר מוגאדור, ליד קבורת סבו הקדוש רבי חיים הגדול זיע"א. שהרי רבי חיים עצמו התבטא כמה ימים לפני הסתלקותו ואמר לבניו ביתו כי יקחו אותו לעיר מולדתו מוגאדור. אלא שרבי העיר, וביניהם האב"ד של קזבלנקה, הגאון רבי משה חי אליקים זצ"ל (והצטרף אליהם ראש הקהל מר יחיא זגורי), ביקשו כי רבי חיים "הקטן" ייקבר בקזבלנקה, כיון שבמוגאדור כבר קבור סבו הצדיק. וכאן זכותו תגן על העיר קזבלנקה. ואכן לבסוף נקבר בקזבלנקה בחלקה של ר' חיים דהאן, שנתן לו את מקומו.

זכותו תגן עלינו, ועל כל ישראל, אמן.

השבוע חל יום ההילולא של אחד מענקי הרוח, נצר לשושלת המפוארת שחיו ופעלו במרוקו, ה"ה הצדיק המלומד בניסים רבי חיים פינטו "הקטן", אשר זכה וזיכה את הרבים ברוחניות ובגשמיות גם יחד, כאשר השיב את לבם של ישראל לאבינו שבשמים בחיי חיותו בעולם הזה ואף לאחר מותו.

שמו של רבי חיים זיע"א התפרסם והלך לפניו כצדיק ופועל ישועות, ובעקבות זאת פקדו את ביתו מאות ואלפים אשר באו לקבל ממנו ברכה או ישועה, בזכות צדקותו הגדולה. הוא גם יצר קשר עם עניים והיה כאחד מהם, ואף נתן להם להרגיש כי לא אשמתם היא עצם היותם עניים. בד בבד עם זאת לא חדל מלבוא בדרישות אל העשירים ושועי הארץ כי יעשו יותר למען אחיהם הדלים, הנתונים במצוקה כלכלית. רבי חיים פינטו השני (הקטן) זיע"א חי את חייו בפשטות ובצניעות יתירה. הוא התלבש כאדם עני והרבה להסתובב בין העניים. ממנהגו זה שניה רק בשבתות וימים טובים, בהם התלבש בהוד והדר, לכבוד שבת ויום טוב.

לצד זאת, דאג רבי חיים "הקטן" זיע"א לעניים גם מן הבחינה הרוחנית. יעיד על כך המעשה הבא:

באחת משנות הרעב אשר פקדו תכופות את המדינה וגרמו למצוקה כלכלית, ביקש רבי חיים מזוגות הרבנית ע"ה, שתוריד את כל כיסויי המזרונים מהמיטות שבבית ותהפוך אותם למלבושים. את הבגדים הללו - הסביר - יש לתת לנשים עניות אשר לבושם בלה מעליהן.

למעשה, רבים היו פוקדים את ביתו של רבי חיים פינטו (השני) זיע"א לתפילה ולברכה. אלו מביניהם אשר נושעו לאחר שרבי חיים זיע"א בירך אותם, חזרו אל ביתו כדי להודות לו על כך. אבל רבי חיים מיד היה מעמיד דברים על דיוקם ואומר להם בפשטות, להודות רק לבורא עולם.

סכום כסף מדויק

רבי חיים זיע"א הרבה לדאוג למען העניים והנזקקים שבעירו. סדר יומו היה קבוע מידי יום ביומו. מדי בוקר, לאחר התפילה, היה יוצא לפקוד את קבר סבו, הצדיק המקובל רבי חיים הגדול זיע"א, בבית העלמין הישן, אשר תמיד היה מזכיר את שמו בשעה שהיה מברך אנשים. וכך היה אומר למתברכים: "זכות כ"ק אבא זקיני זיע"א תגן בעדכם".

לאחר מכן היה יוצא לבית העלמין החדש, שם היה משתטח על קבר אביו הצדיק הקדוש רבי יהודה (דהאן) זצ"ל, ומשם היה חוזר לעיר כשמגמת פניו אל החנויות כדי לרכוש מצרכים לעניי העיר.

תחנתו הבאה היתה בשער העיר. שם היה עומד במשך כמה שעות וממתין לעוברים ושבים, או לאורחים שהגיעו מחוץ לעיר, כדי לעסוק במצות הצדקה. רבי חיים היה מבקש מהם שיתרמו מהונם עבור עניי העיר, ובכך יקיימו מצות "מתן בסתר"; הנותנים לא יידעו למי מגיע הכסף, והעניים לא יתביישו ליטול את העזרה מהצדיק, המשמש כשליח מצוה.

היהודים שעברו במקום ידעו, כי רבי חיים פינטו זיע"א התברך ביכולת מופלאה לומר לכל אחד ואחד את סכום הכסף המדוייק שצדור לו באמתחתו. בשל כך הם לא נמנעו ולא התחמקו ממנו ותרמו לו איש איש כפי יכולתו.